

BAY Åkerblom om Kosta-servisen "ELON"

Att rätta till en historia om glas och glasföremål är inte alls lätt. När det har blivit vedertaget av auktionsfirmor, både de stora och mindre samt inom Auktionet.

Tradera säljare rättar sig efter vad auktionshusen skriver.

Det blir med tiden en allmän uppfattning även om det är felaktiga uppgifter. Nu kommer detta att handla om servisen "Elon" som tillverkades vid Kosta glasbruk och som allmänt tillskrivs Edvin Ollers. Edvin Ollers (1888-1959) var knuten till Kosta glasbruk under två perioder 1917-18 och 1931-32.

Under dessa perioder formgav han hyttarbetade föremål men även slipat och graverade objekt! De flesta av dessa föremål är dokumenterade i kataloger, ritningar och modellböcker.

Servisen "Elon" har en helt annan bakgrund. Det är ett servisglas som kommer från Eda glasbruk i Värmland och formgivet av Gerda Strömberg (1879-1960).

Hon kom att vara verksam vid Eda under åren 1927-1933. Gerda var gift med disponenten Edward Strömberg. Eda glasbruk ingick även i sammanslutningen AB De Svenska Kristallglasbruken från 1903-1933.

1933 upphörde tillverkningen vid Eda glasbruk då glasbruket försattes i konkurs.

Vid den konkursen så såldes mycket till andra glasbruk bl a till Kosta glasbruk. De hade fått uppdraget att trygga tillverkning och leveranser av ett antal modeller.

Även formar, maskiner och annan utrustning flyttades över till Kosta glasbruk.

Många av personalen vid Eda glasbruk erbjöds även anställningar vid Kosta glasbruk och kom att flytta dit.

De Svenska Kristallglasbruken var även en stor fordringsägare i samband med konkursen.

På det sättet kom många modeller att hamna vid Kosta glasbruk och bland dem servisen "Eke" som är formgiven av Gerda Strömberg och detta var efter 1933.

Modellen kom till Kosta glasbruk efter den period som Edvin Ollers varit vid bruket.

Servisen kom även att heta "Eke" vid Kosta glasbruk och finns med i kataloger från den tiden.

Efterhand kom modellen att få flera olika dekorer vilket vänder upp och ner på glashistorien. Servisen "Elon" har en pantograferad dekor och mässingsplåten finns idag på Kulturparken Småland - Småland museum. Mässingsplåten har en djupetsning med dekoren som föreställer linneor inom en rund ram av bågar och slingor.

Plåten användes för att föra över mönstret på glaset. Glaset hade fått ett vaxad yta och en spets ristade igenom vaxet. Sedan doppades glaset i flourvätesyra och mönstret etsades in på glaset.

Det finns sannolikt fler dekorer som han använts på modellen "EKE" vid Kosta glasbruk.

(BAY Åkerblom 2024)